

متن کامل قانون بیمه

(مصوب ۱۳۱۶/۲/۷)

معاملات بیمه

ماده ۱- بیمه عقدی است که به موجب آن يك طرف تعهد می کند در ازاء پرداخت وجه یا جوهی از طرف دیگر در صورت وقوع یا بروز حادثه خسارت وارده بر او را جبران نموده یا وجه معینی بپردازد .
متعهد را بیمه گر طرف تعهد را بیمه گذار وجهی را که بیمه گذار به بیمه گر می پردازد حق بیمه و آنچه را که بیمه می شود موضوع بیمه نامند .

ماده ۲- عقد بیمه و شرایط آن باید به موجب سند کتبی باشد و سند مزبور موسوم به بیمه نامه خواهد بود.

ماده ۳- در بیمه نامه باید امور ذیل بطور صریح قید شود.

- ۱- تاریخ انعقاد قرارداد .
- ۲- اسم بیمه گر و بیمه گذار .
- ۳- موضوع بیمه .
- ۴- حادثه یا خطری که عقد بیمه به مناسبت آن بعمل آمده است.
- ۵- ابتدا و انتهای بیمه .
- ۶- حق بیمه
- ۷- میزان تعهد بیمه گر در صورت وقوع حادثه

ماده ۴- موضوع بیمه ممکن است مال باشد اعم از عین یا منفعت یا هر حق مالی یا هر نوع مسوولیت حقوقی مشروط بر اینکه بیمه گذار نسبت به بقاء آنچه بیمه می دهد ذی نفع باشد و همچنین ممکن است بیمه برای حادثه یا خطری باشد که از وقوع آن بیمه گذار متضرر می گردد.

ماده ۵- بیمه گذار ممکن است اصیل باشد یا به یکی از عناوین قانونی نمایندگی صاحب مال یا شخص ذینفع را داشته یا مسوولیت حفظ آن را از طرف صاحب مال داشته باشد.

ماده ۶- هرکس بیمه می دهد بیمه متعلق به خود اوست مگر آنکه در بیمه نامه تصریح شده باشد که مربوط به دیگری است لیکن در بیمه حمل و نقل ممکن است بیمه نامه بدون ذکر اسم (بنام حامل) تنظیم شود.

ماده ۷- طلبکار می تواند مالی را که در نزد او وثیقه یا رهن است بیمه دهد دراین صورت هرگاه حادثه ای نسبت به مال مزبور رخ دهد از خساراتی که بیمه گر باید بپردازد تا میزان آنچه را که بیمه گذار در تاریخ موقوف حادثه طلبکار است به شخص او و بقیه به

صاحب مال تعلق خواهد گرفت.

ماده ۸- در صورتی که مالی بیمه شده باشد در مدتی که بیمه باقیست نمی توان همان مال را به نفع همان شخص و از همان خطر مجددا بیمه نمود.

ماده ۹- در صورتی که مالی به کمتر از قیمت بیمه شده باشد نسبت به بقیه قیمت می توان آنرا بیمه نمود در این صورت هر یک از بیمه گران به نسبت مبلغی از مالکه بیمه کرده است مسوول خواهد بود.

ماده ۱۰- در صورتی که مالی به کمتر از قیمت واقعی بیمه شده باشد بیمه گر فقط به تناسب مبلغی که بیمه کرده است با قیمت واقعی مال مسوول خسارت خواهد بود.

فسخ و بطلان

ماده ۱۱- چنانچه بیمه گذار یا نماینده او با قصد تقلب مالی را اضافه بر قیمت عادلانه در موقع عقد قرارداد بیمه داده باشد عقد بیمه باطل و حق بیمه دریافتی قابل استرداد نیست .

ماده ۱۲- هرگاه بیمه گذار عمدا از اظهار مطالبی خودداری کند یا عمدا اظهارات کاذبه بنماید و مطالب اظهار نشده یا اظهارات کاذبه طوری باشد که موضوع خطر را تغییر داده یا از اهمیت آن در نظر بیمه گر بکاهد عقد بیمه باطل خواهد بود حتی اگر مراتب مذکوره تاثیری در وقوع حادثه نداشته باشد. در این صورت نه فقط وجهی که بیمه گذار پرداخته است قابل استرداد نیست بلکه بیمه گر حق دارد اقساط بیمه را که تا آن تاریخ عقب افتاده است نیز از بیمه گذار مطالبه کند.

ماده ۱۳- اگر خودداری از اظهار مطالبی یا اظهارات خلاف واقع از روی عمد نباشد عقد بیمه باطل نمی شود - در این صورت هرگاه مطالب اظهار نشده یا اظهار خلاف واقع قبل از وقوع حادثه معلوم شود بیمه گر حق دارد یا اضافه حق بیمه را از بیمه گذار در صورت رضایت او دریافت داشته قرارداد را ابقاء کند و یا قرارداد بیمه را فسخ کند - در صورت فسخ بیمه گر باید مراتب را به موجب اظهار نامه یا نامه سفارشی دو قبضه به بیمه گذار اطلاع دهد اثر فسخ ده روز پس از ابلاغ مراتب به بیمه گذار شروع می شود و بیمه گر باید اضافه حق بیمه دریافتی تا تاریخ فسخ را به بیمه گذار مسترد دارد. در صورتی که مطالب اظهار نشده یا اظهار خلاف واقع بعد از وقوع حادثه معلوم شود خسارت به نسبت وجه بیمه پرداختی و وجهی که بایستی در صورت اظهار خطر بطور کامل و واقع پرداخته شده باشد تقلیل خواهد یافت.

ماده ۱۴- بیمه گر مسوول خسارات ناشیه از تقصیر بیمه گذار یا نمایندگان او نخواهد بود.

ماده ۱۵- بیمه گذار باید برای جلوگیری از خسارت مراقبتی را که عادتاً هرکس از مال خود می نماید نسبت به موضوع بیمه نیز بنماید و در صورت نزدیک شدن حادثه یا وقوع آن اقداماتی را که برای جلوگیری از سرایت و توسعه خسارت لازم است بعمل آورد . اولین زمان امکان و منتهی در ظرف پنج روز از تاریخ اطلاع خود از وقوع حادثه بیمه گر را مطلع سازد والا بیمه گر مسوول نخواهد بود مگر آنکه بیمه گذار ثابت کند که بواسطه حوادثی که خارج از اختیار او بوده است اطلاع به بیمه گر در مدت مقرر برای او مقدور نبوده است .

مخارجي که بیمه گذار براي جلوگیری از توسعه خسارت مي نمايد بر فرض که منتج به نتیجه نشود بعهده بیمه گر خواهد بود ولي هر گاه بين طرفين در موضوع لزوم مخارج مزبوره يا تناسب آن با موضوع بیمه اختلافي ايجاد شود حل اختلاف به حکم يا محکمه رجوع مي شود.

ماده ۱۶- هرگاه بیمه گذار در نتیجه عمل خود خطري را که به مناسبت آن بیمه منعقد شده است تشدید کند يا یکی از کیفیات آن بیمه منعقد شده است تشدید کند يا یکی از کیفیات يا وضعیت موضوع بیمه را بطوري تغيير دهد که اگر وضعیت مزبور قبل از قرارداد موجود بود بیمه گر حاضر براي انعقاد قرارداد با شرایط مذکوره در قرارداد نمي گشت باید بیمه گر را بلافاصله از آن مستحضر کند - اگر تشدید خطر يا تغيير وضعیت موضوع بیمه در نتیجه عمل بیمه گذار نباشد مشارالیه باید مراتب را در ظرف ده روز از تاريخ اطلاع خود رسماً به بیمه گر اعلام کند .

در هر دو مورد مذکور در فوق بیمه گر حق دارد اضافه حق بیمه را معین نموده به بیمه گذار پیشنهاد کند و در صورتي که بیمه گذار حاضر براي قبولي و پرداخت آن نشود قرارداد را فسخ کند و اگر تشدید خطر در نتیجه عمل خود بیمه گذار باشد خسارات وارده را نیز از مجرای محاکم عمومي از او مطالبه کند و در صورتي که بیمه گر پس از اطلاع تشدید خطر به نحوي از انحاء رضایت به بقاء عقد قرارداد داده باشد مثل آنکه اقساطي از وجه بیمه را پس از اطلاع از مراتب از بیمه گذار قبول کرده يا خسارت بعد از وقوع حادثه به او پرداخته باشد دیگر نمي تواند به مراتب مذکوره استناد کند - وصول اقساط حق بیمه بعد از اطلاع از تشدید خطر يا پرداخت خسارت پس از وقوع حادثه و نحو آن دلیل بر رضایت بیمه گر به بقاء قرارداد مي باشد.

ماده ۱۷- در صورت فوت بیمه گذار يا انتقال موضوع بیمه به دیگری اگر ورثه يا منتقل الیه کلیه تعهداتي را که موجب قرارداد بعهده بیمه گذار بوده است در مقابل بیمه گر اجرا کند عقد بیمه به نفع ورثه يا منتقل الیه به اعتبار خود باقي مي ماند معهذاً هر يك از بیمه گر يا ورثه يا منتقل الیه حق فسخ آن را نیز خواهند داشت.

بیمه گر حق دارد در ظرف سه ماه از تاريخي که منتقل الیه قطعي موضوع بیمه تقاضاي تبدیل بیمه نامه را به نام خود مي نمايد عقد بیمه را فسخ کند.

در صورت انتقال موضوع بیمه به دیگری ناقل مسوول کلیه اقساط عقب افتاده وجه بیمه در مقابل بیمه گر خواهد بود لیکن از تاريخي که انتقال را به بیمه گر بموجب نامه سفارشي يا اظهار نامه اطلاع مي دهد نسبت به اقساطي که از تاريخ اطلاع به بعد باید پرداخته شود مسوول نخواهد بود.

اگر ورثه يا منتقل الیه متعدد باشند هر يك از آنها نسبت به تمام وجه بیمه در مقابل بیمه گر مسوول خواهد بود.

ماده ۱۸- هرگاه معلوم شود خطري که براي آن بیمه به عمل آمده قبل از عقد قرارداد واقع شده بوده است قرارداد بیمه باطل و بي اثر خواهد بود در این صورت اگر بیمه گر وجهي از بیمه گذار گرفته باشد عشر از مبلغ مزبور را بعنوان مخارج کسر و بقیه را باید به بیمه گذار مسترد دارد.

مسئولیت بیمه گر

ماده ۱۹- مسئولیت بیمه گر عبارت است از تفاوت قیمت مال بیمه شده بلافاصله قبل از وقوع حادثه با قیمت باقی مانده آن بلافاصله بعد از حادثه خسارت حاصله به پول نقد پرداخته خواهد شد مگر اینکه حق تعمیر و یا عوض برای بیمه گر در سند بیمه پیش بینی شده باشد در این صورت بیمه گر ملزم است موضوع بیمه را در مدتی که عرفاً کمتر از آن نمی شود تعمیر کرده یا عوض را تهیه و تحویل نماید.

در هر صورت حداکثر مسئولیت بیمه گر از مبلغ بیمه شده تجاوز نخواهد کرد.

ماده ۲۰- بیمه گر مسوول خساراتی که عیب ذاتی مال ایجاد می شود نیست مگر آنکه در بیمه نامه شرط خلافی شده باشد.

ماده ۲۱- خسارات وارده از حریق که بیمه گر مسوول آن است عبارت است از :

- ۱- خسارت وارده به موضوع بیمه از حریق اگر چه حریق در نزدیکی آن واقع شده باشد.
- ۲- هر خسارت یا تنزل قیمت وارده به اموال از آب یا هر وسیله دیگری که برای خاموش کردن آتش بکار برده شده است.
- ۳- تلف شدن یا معیوب شدن مال در موقع نجات دادن آن از حریق .
- ۴- خسارت وارده به اموال بیمه شده در نتیجه خراب کردن کلی یا جزئی بنا برای جلوگیری از سرایت یا توسعه حریق.

ماده ۲۲- در بیمه های ذیل خسارت به این طریق حساب می شود:

- ۱- در بیمه حمل و نقل قیمت مال در مقصد.
- ۲- در بیمه منافع که متوقف بر امری است منفعی که در صورت پیشرفت امر عاید بیمه گذار می شد.
- ۳- در بیمه محصول زراعتی قیمت آن در سر خرمن و موقع برداشت محصول . برای تعیین میزان واقعی خسارت مخارج و حق الزحمه که در صورت عدم وقوع حادثه به مال تعلق می گرفت از اصل قیمت کسر خواهد شد و در هر صورت میزان خسارت از قیمت معینه در بیمه نامه تجاوز نخواهد کرد.

ماده ۲۳- در بیمه عمر یا نقص یا شکستن عضوی از اعضاء بدن مبلغ پرداختی بعد از مرگ یا نقصان عضو باید بطور قطع در موقع عقد بیمه بین طرفین معین شود.

بیمه عمر یا بیمه نقصان یا شکستن عضو شخصی دیگری در صورتی که آن شخص قبلاً رضایت خود را کتبا نداده باشد باطل است.

هرگاه بیمه گذار اهلیت قانونی نداشته باشد رضایت ولی یا قیم او شرط است.

اگر بیمه راجع به عمر یا نقص یا شکستن عضو بدن جماعتی بطور کلی باشد میزان خسارت عبارت از مبلغی خواهد بود که مطابق تعرفه قبلاً بین طرفین معین می شود.

ماده ۲۴- وجه بیمه عمر که باید بعد از فوت پرداخته شود به ورثه قانونی متوفی پرداخته

مي شود مگر اينکه در موقع عقد بيمه يا بعد از آن در سند بيمه قيد ديگري شده باشد که در اين صورت وجه بيمه متعلق به کسي خواهد بود که در سند بيمه اسم برده شده است.

ماده ۲۵- بيمه گذار حق دارد ذی نفع در سند بيمه عمر خود را تغيير دهد مگر آنکه آن را به ديگري انتقال داده و بيمه نامه را هم به منتقل اليه تسليم کرده باشد.

ماده ۲۶- در تمام مدت اعتبار قرارداد بيمه عمر بيمه گذار حق دارد وجه معينه در بيمه نامه را به ديگري منتقل نمايد انتقال مزبور بايد به امضاء انتقال دهنده و بيمه گر برسد.

ماده ۲۷- اثرات قانوني انتقال وجه بيمه عمر از تاريخ فوت بيمه شده شروع مي شود ولي اگر بيمه گذار از بابت آن وجهي دريافت کرده يا نسبت به آن با بيمه گر معامله نموده باشد در کمال اعتبار خواهد بود.

ماده ۲۸- بيمه گر مسوول خسارات ناشيه از جنگ و شورش نخواهد بود مگر آنکه خلاف آن در بيمه نامه شرط شده باشد.

ماده ۲۹- درمورد بيمه مال منقول درصورت وقوع حادثه و پرداخت خسارت به بيمه گذار بيمه گر از هرگونه مسووليت در مقابل ثالث بري مي شود.

ماده ۳۰- بيمه گر در حدودي که خسارات وارده را قبول يا پرداخت مي کند در مقابل اشخاصي که مسوول وقوع حادثه يا خسارت هستند قائم مقام بيمه گذار خواهد بود و اگر بيمه گذار اقدامي کند که منافي با عقد مزبور باشد در مقابل بيمه گر مسوول شناخته مي شود.

ماده ۳۱- درصورت توقف يا افلاس بيمه گر بيمه گذار حق فسخ قرارداد را خواهد داشت.

ماده ۳۲- درصورت ورشکستگي بيمه گر بيمه گذاران نسبت به ساير طلبکاران حق تقدم دارند و بين معاملات مختلف بيمه در درجه اول حق تقدم با معاملات بيمه عمر است.

ماده ۳۳- بيمه گر نسبت به حق بيمه در مقابل هرگونه طلبکاري بر مال بيمه شده حق تقدم دارد حتي اگر طلب سايرين به موجب سند رسمي باشد.

ماده ۳۴- اگر دريك قرارداد بيمه موضوعات مختلفه بيمه شده باشد درصورت اثبات تقلب از طرف بيمه گذار نسبت به يکي از آن موضوعات بطلان نسبت به ساير موضوعات نيز سرايت کرده تمام قرارداد باطل خواهد بود. موضوعات مختلفه که دريك بيمه نامه ذکر مي شود در حکم يك قرارداد محسوب است.

ماده ۳۵- طرفين مي توانند در قراردادهاي بيمه هر شرط ديگري بنمايند ليکن موعده مذکوره در ماده ۱۶ را نمي توانند تقليل دهند ولي ممکن است موعده را به رضایت يکديگر تمديد کنند.

اين قانون شامل قراردادهاي گذشته بيمه نيز خواهد بود.

ماده ۳۶- مرور زمان دعاوي ناشي از بيمه دو سال است و ابتدای آن از تاريخ وقوع حادثه منشاء دعوي خواهد بود لکن دعاوي که قبل از اجراي این قانون در محاکم طرح شده باشد مشمول این ماده نخواهد بود.

این قانون که مشتمل بر سي و شش ماده است در جلسه هفتم اردیبهشت ماه یکهزار و سیصد و شانزده به تصویب مجلس شورای ملي رسید.